

TVF: 'level playing field' voor wedstrijd-aken

Aan het begin van dit wedstrijdseizoen (7 en 8 mei is de Y-toren Race) kijken we terug op de geboorte en het succes van de TVF-rating in de V/VA-klasse van de Lemsteraken. Het werkt volgens VA-voorzitter Thom Dijkman zo goed dat nu aken van alle bouwjaren competitief kunnen meezeilen. Door: **Klaas Wiersma**

In de Admiraliteitskamer van Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam schuiven we aan tafel met drie bestuurders van de VA-Klassenorganisatie. Vijftien jaar na het introduceren van de TVF (wat staat voor Tijd Vermenigvuldigings Factor) kan het trio concluderen dat de juiste keuzes zijn gemaakt. Rien van der Post, secretaris van de V/VA-klassenorganisatie, heeft als enige geen eigen Lemsteraak maar een Markerrondbouw met een enorme schroef. 'Heerlijk om mee op vakantie te gaan maar niet om mee wedstrijd te zeilen.' Toch is hij geen onbekende op de wedstrijdbanen in de VA-klasse waar hij sinds 1985 actief is op schepen van andere eigenaren. 'Als stuurman, en ik heb ook een crew die dan meekomt. Eerst op de *Wadwaai*, het zusterschip van de *Kaatje* van jou, Thom'. Rien kijkt naar Thom Dijkman aan de overkant van de tafel. 'Later op de *IJsvogel*. Maar nu hangen we weer boven de markt.' Rien heeft naar eigen zeggen zijn hart verpand aan de Koninginnen onder de platbodems, de VA's. Voorzitter Thom Dijkman vervulde al eerder een termijn in het bestuur, toen ook als voorzit-

ter. Als hij vertelt over zijn aak *Kaatje* kan Rien het niet nalaten om Thom er plagend aan te herinneren dat het schip onder een vorige eigenaar tijdelijk 'Naatje' heette. 'Ik noemde haar weer *Kaatje*, dat vindt iedereen weer netjes'. 'Nee, dat was not-done!' voegt Rien er lachend aan toe. Oud-voorzitter Erik Pluimers was de eerste voorzitter van de VA-klasse, begeleidde de komst van het nieuwe rating-systeem en is nog altijd nauw betrokken bij de organisatie. Als eigenaar van de *Maasvogel* ziet hij tot zijn tevredenheid dat de jongere generatie het roer langzaam overneemt.

Meetbrieven stamboek

Erik licht toe hoe de VA-klasse is georganiseerd. 'We hebben rond de 40 leden. Om lid te zijn moet je een gemeten schip hebben en een plaquette van het Stamboek, dus geregistreerd staan bij de Stichting Stamboek Ronde - en Platbodembjachten. De meetbrief wordt afgegeven door het Watersportverbond en bevat de TVF-waardes, de individuele rating van elk schip.'

TVF staat zoals gezegd voor Tijds Vermenigvuldi-

De *Maasvogel* (VA163) uit 2002 gaat de strijd aan met de *Warber* (VA 210) uit 2010

gings Factor, een getal van rond de 1 waarmee de gezeilde tijd wordt vermenigvuldigd om tot een uitslag op rating te komen. Sommige schepen, meestal de wat zwaardere, hebben meer wind nodig om goed te zeilen, andere doen het juist bij weinig wind veel beter. Daarom wordt er gevaren met het zogenaamde triple-number systeem. Bij elke wedstrijd bepaalt het comité of de wind 'licht', 'middel' of 'hard' is. Op de meetbrief staan drie TVF-waardes, een voor elke windsoort. Zo zijn lichtweer wedstrijden ook interessant voor de "zwarte bakken" en de zwaarweer wedstrijden voor de "lichtere aken".

Explosieve winterstop

Het rating-systeem werkt zo goed dat de andere platbodems, de VB's en VC's, waar de VA's zich in 2004 van hadden afgesplitst maar inmiddels weer intensief mee samenwerken, het nu ook gaan toepassen. De drie bestuursleden zijn tevreden over de huidige gang van zaken in de VA-klasse, maar toch was er heel wat voor nodig om tot het huidige systeem te komen. We gaan terug naar het najaar van 2010. Erik was voorzitter in het jaar dat tijdens de Hylper Hurdsilerij, de traditionele seizoensafsluiter, de nieuwe vis-

rechts: Na de race gezellig borrelen in de kuip

midden: V.l.n.r. voorzitter, secretaris en oud-voorzitter. De heren Dijkstra, Van der Post en Pluimers zoeken in Het Scheepvaartmuseum De Groene Draeck op

onder: Lange tafels, meerdere gangen, speeches en dan dansen tot diep in de nacht, zo hoort dat!

sermanaak *Warber* de bekende druppel was die de emmer deed overlopen. In de jaren daarvoor was er een 'haasje over' cultuur ontstaan. Verscheidene eigenaren investeerden veel geld om samen met de concurrerende scheepsarchitecten op zoek te gaan naar de ideale rompvorm en zeiltuigages. Rompvormen kwamen tot stand in de 'digitale sleeptank' waarbij intensief gebruik wordt gemaakt van Computational Fluid Dynamics (CFD) software. Niet alleen voor de romp, maar ook voor de roeren en zwaarden. Windtunneltesten waren gebruikt om de tuigages te optimaliseren voor de verschillende windsnelheden. Alles aan de *Warber* was gericht op snelheid én hoogte. Dijkstra: 'Die eerste wedstrijd... hij ging zo verschrikkelijk snel. Met twee vingers in de neus kon die voor het hele veld uit.'

Lemsteraak?

Als eerste trok het Stamboek aan de bel: het schip voldeed niet aan de eisen. Dat bleek te gaan om het ontbreken van een houten koekoek en verboden, moderne blokken. Maar daar maakten de andere zeilers zich niet echt druk om. Het ging om de rompvorm! Hoe was die door de meting gekomen? 'Dit is geen Lemsteraak!' klonk het unaniem. Want de *Warber* heeft het breedste punt van de romp aanzienlijk verder naar achteren dan bij alle eerder gebouwde aken. En ook de bolling in boeg en kont weken significant af. Kennelijk waren de grenzen waarbinnen een Lemsteraak mocht worden gebouwd toch niet duidelijk omschreven. En zo kon het gebeuren dat een ontwerper die de grenzen wilde opzoeken er ver overheen ging.

Rompvorm en TVF

Pluimers: 'Het is de reden geweest dat het bestuur samen met de scheepsarchitecten en het watersportverbond die hele TVF hebben omgebouwd. De romp was zodanig veranderd dat we het niet meer als een Lemsteraak konden zien, daarom zijn de regels van de SSRP toen zo aangepast dat het volume in de kop en de kont een zekere omvang moet hebben.'

Bestaande schepen werden fijnmazig gescand en bij nieuwe schepen zijn de maten vanwege het digitaal aanleveren van ontwerpen en hun specificaties al bekend. Aan de hand van een complexe formule waarin naast de stabiliteit nu ook de rompvorm wordt meegenomen, wordt per

schip de rating berekend. Het gevolg is dat alle aken nu competitief mee kunnen strijden om de eer. Pluimers: 'Vroeger was het als in de Formule 1, wie het nieuwste schip had, die won. Nu zijn de regels bevroren en heeft het geen zin om te wachten tot er nieuwe regels komen om dan als enige een geoptimaliseerd schip te hebben. Het aanschaffen van nieuwe zeilen is gelimiteerd, zodat ook hier een 'level playing field' ontstaat. De afgelopen jaren zie je hierdoor een veel grotere variatie in klasseringen. Deze nieuwe TVF is zo goed dat een "oude romp" het kan winnen van een nieuwe. Dat zagen we laatst toen de *Grote Beer*, een schip uit 1932 het Nederlands Kampioenschap won.'

Genieten

Natuurlijk benadrukken de heren ook hoe goed alles loopt binnen de klasse en we zien dat nieuwe en bestaande aken (her)intreden in het

wedstrijdsveld. 'Op het water heerst een sportieve strijd, in de haven vooral veel gezelligheid. Op de kade eten de zeilers gezamenlijk aan lange tafels.' Verhalen die we ook kennen van andere zeilers die varen met dezelfde boten, om er daarna tot 's avonds laat over na te praten. Maar misschien moeten we toegeven dat Lemsteraak-zeilers wel erg goed kunnen genieten van de geneugten des levens. 'Leve de VA-klasse, leve de TVF!' aldus de heren van het bestuur.